

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПЛАНУВАННЯ У БІЗНЕСІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Висвітлено важливість планування як однієї з ключових функцій управління. Описано основні етапи процесу планування, розглянуто підходи американської та французької шкіл до планування. Значну увагу приділено бізнес-плануванню як інструменту управління, що є основою для розробки фінансової, маркетингової та кадрової політики. Визначено його роль та значення у залученні інвестицій.

Ключові слова: планування, управління, бізнес-план, стратегія, інвестиції, розвиток, цілі, аналіз, дії.

Abstract

The importance of planning as one of the key functions of management is highlighted. The main stages of the planning process are described, the approaches of the American and French schools to planning are considered. Considerable attention is paid to business planning as a management tool, which is the basis for developing financial, marketing and personnel policies. Its role and significance in investment attraction is defined.

Keywords: planning, management, business plan, strategy, investment, development, goals, analysis, action.

Вступ

Планування як невід’ємна складова управління відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування будь-якого підприємства. Воно є основою, на якій базується процес прийняття стратегічних та оперативних рішень. Планування створює систему цілей, методів, способів та ресурсів для виконання поставлених завдань. У сучасних умовах динамічного ринку та конкуренції ефективно планування дозволяє підприємствам не тільки адаптуватися до змін середовища, але й активно розвиватися та отримувати підтримку від зовнішніх інвесторів.

Результати дослідження

Планування – це різновид керівницької діяльності, який є невід’ємною частиною менеджменту та виступає однією з його основних функцій. Воно характеризується визначенням системи цілей для функціонування та розвитку організації, виділяє завдання, а також методи, способи та ресурси для їх виконання. Планування характеризують як необхідно важливу умову успішної діяльності підприємства в майбутньому, яке допомагає у прийнятті обґрунтованих перспективних рішень.

Планування ділиться на наступні етапи:

- визначення системи цілей;
- поєднання цілей і засобів їх досягнення;
- розвиток або єдність існуючої системи з її майбутнім розвитком [1].

Американська школа менеджменту запевняє, що планування може дати відповідь на три наступні запитання: «Де ми зараз знаходимось?», «Куди ми хочемо рухатись?», «Як ми маємо намір це зробити?». В цей час французька школа пропонує більш розгорнутий перелік запитань: «Що?», «Як?», «Де?», «Коли?», «Чому необхідні ті чи інші дії?», «Хто їх повинен виконати?».

Вибір стратегії, як і кожне рішення в управлінській діяльності, ґрунтується на певному критерії, в основі якого лежить ідея про доцільність. Це може бути швидкість, з якою досягаються цілі, корисність для групи чи окремої особи і, зрештою, вартість [2].

Бізнес-план – це поширений інструмент управління в країнах з розвинутою ринковою економікою, який складає основу фінансової, логістичної, маркетингової, матеріально-технічної та кадрової політики організації. Бізнес-план використовується діловими партнерами для оцінки успіху бізнесу та ведення переговорів. Він допомагає обґрунтувати джерела отримання фінансових, матеріальних,

трудова та інтелектуальних ресурсів, а також чітко розрахувати ефективність використання цих ресурсів в процесі підприємницької діяльності.

В наукових та юридичних джерелах поняття «бізнес-план» визначається як багатофункціональний комплексний документ, в якому описується сутність підприємницької ідеї, шляхи та засоби її реалізації, особливості управління ринковими, фінансовими, організаційними та виробничими аспектами, та очікувані результати [3].

Виділяють кілька основних цілей бізнес-планування:

- залучення інвесторів;
- планування господарської діяльності на найближчий і віддалений періоди;
- фокусування уваги керівництва на основних проблемах та напрямках розвитку;
- отримання бажаного результату діяльності [4].

У ринковій системі бізнес-план здійснює дві найважливіші функції: внутрішню та зовнішню.

Внутрішня функція має надзвичайно важливе значення для діяльності підприємства, і дає змогу створювати комплекс, цілісну систему управління процесом реалізації запропонованої ідеї. В свою чергу, внутрішня функція поділяється на два напрямки.

Перший полягає в тому, що бізнес-планування є знаряддям стратегічного планування та оперативного управління діяльністю компанії. Розробка бізнес-плану повинна визначати не тільки стратегічні напрямки досягнення поставлених цілей, а й оперативні дії для цього. Бізнес-план є фундаментом для поточного планування в усіх аспектах діяльності організації і сприяє кращому розумінню особистої роботи співробітників щодо бізнес-плану.

Другий напрямок впливає з того, що бізнес-планування є процесом поточного аналізу, управління та оцінки діяльності організації. Бізнес-планування дозволяє контролювати, оцінювати та аналізувати успішність в діяльності підприємства в процесі досягнення поставлених цілей, виявити помилки в роботі і вчасно коригувати напрямок роботи для реалізації підприємницьких ідей. Аналіз результатів діяльності підприємства в порівнянні з бізнес-планом дозволяє виявити слабкі місця та помилки в роботі, які необхідно терміново виправити, щоб отримати очікувані результати.

Зовнішня функція сконцентрована на тому, щоб ознайомити потенціальних партнерів з основними аспектами та сутністю даної проектною ідеєю. Бізнес-план – це «пропуск», який подається разом із заявкою на інвестиції, і надає підприємцю найвдаліший шанс справити позитивне враження на представників потенційного джерела фінансування [3].

Бізнес-план вважається основним інструментом залучення фінансів для реалізації проекту. Зовнішні інвестори не вкладатимуть кошти в бізнес, якщо не ознайомляться із заздалегідь ретельно підготовленим бізнес-планом.

Таким чином, бізнес-планування має різне значення для учасників цього процесу:

- для менеджерів: з'ясування практичності та перспективності ідеї, формування команди, проведення аналізу діяльності;
- для акціонерів: оцінка можливостей підприємства, відстеження прогресу, визначення потреби в коштах;
- для кредиторів: оцінка ліквідності та ризику;
- для партнерів: оцінка надійності та привабливості підприємницької ідеї [3, 4].

Висновки

Основна мета створення бізнес-плану – спланувати господарську діяльність компанії на найближчий та віддалений періоди, спираючись на потреби ринку і об'єктивні шанси отримання необхідних ресурсів. Продуманий бізнес-план визначає основні питання, що стосуються проекту, прораховує необхідні фінанси та ресурси, передбачає можливі ризики і різні варіанти розвитку подій. Бізнес-планування здійснюється у три етапи, під час яких виконується внутрішня та зовнішня функції. Структура бізнес-плану має в собі характеристику якісних та кількісних показників та визначення очікуваних результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бошкова А. А. Планування в менеджменті. *Нові челенджі економічних, правових і гуманітарних наук в умовах карантинних обмежень: матеріали Студ. наук.-практ. конф.*, [Ізмаїл], 4 груд. 2020 р. Ізмаїл, 2020. С. 47–50.

2. Музиченко Г. В. Планування в менеджменті та самоменеджменті. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посіб. для професійної підготовки військовослужбовців ЗС України звільнених у запас. Проект «Україна-Норвегія». Вип. 3, 2017. Одеса: ТОВ «Плутон плюс.» 2017. С. 16-29.
3. Козловський В. О., Лесько О.Й. Бізнес-планування: навч. посіб. Вінн. нац. тех. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2008. 241 с.
4. Жуков В. В. Сутність та особливості формування процесу бізнес-планування. *Науково-практичний журнал «Причорноморські економічні студії»*. 2018. №26 С. 149-153.

Притуляк Вікторія Віталіївна – студентка групи 2Л-236, факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: prtlkvk@gmail.com

Сметанюк Олена Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та моделювання в економіці, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: elena_smetaniuk@ukr.net

Prutyliak Viktoriya V. – Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: prtlkvk@gmail.com

Smetaniuk Olena A. – Candidate of Economic Sciences, assistant professor of the Department of Management and Modeling in Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: elena_smetaniuk@ukr.net